

Bevarandeplan

Dyngstomberget SE0810497

Namn: Dyngstomberget
Sitecode: SE0810497
Områdestyp: SCI
Area: 166 ha
Kommun: Bjurholm
Karta: Vindeln 21 J, ekonomiska kartan 21 J 2-3 a-b
Koordinat: 7113837 - 1658582
Fastighetsägare: Staten
Ytterligare skyddsform: Nej (Planerat naturreservat, förhandling pågår)
Bevarandeplanen fastställd 2005-08-11 av Länsstyrelsen enligt 17 §
Förordningen om Områdesskydd (dnr: 511-5128-2005)

Länsstyrelsen
Västerbotten

Versionsdatum: 2005-08-11

Vad är en bevarandeplan?

Natura 2000 är ett nätverk av Europas allra värdefullaste naturområden. När Sverige trädde in i EU blev vi också en viktig del av Natura 2000-nätverket. Över hela Sverige finns idag många naturområden som ingår i Natura 2000. Områdena kan vara mycket olika, men gemensamt för dem är att de är ett exklusivt urval av den värdefullaste naturen i Sverige och Europa. Till varje Natura 2000-område skall det finnas en bevarandeplan som ur olika aspekter beskriver området och hur naturvärdena kan bibehållas.

Bevarandeplanen skall svara på frågor som:

- Varför är området utpekad till Natura 2000?
- Vilka naturvärden och arter är här viktigast sett ur ett EU-perspektiv?
- Hur står det till med dessa naturtyper och arter inom området?
- Finns några speciella hot mot området?
- Vilka bevarandeåtgärder är nödvändiga för att man ska uppnå syftet med området?
- Hur bör området skötas?
- Hur följer man upp att området bibehåller och utvecklar de viktigaste naturvärdena?
- Var går det att läsa mer om området?

Mer information om Natura 2000

Mer information om Natura 2000 hittar du på:

Länsstyrelsens hemsida www.ac.lst.se
Naturvårdsverkets hemsida www.naturvardsverket.se
eller direkt av Länsstyrelsen på telefon 090-10 70 00

Omslag: Bild på Trolltjärnen som ligger inom Natura 2000-området. Foto Per Nihlén, Länsstyrelsen Västerbotten.

Innehåll

Karta över Dyngstomberget	4
Beskrivning	5
Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet	5
Ingående arter enligt habitatdirektivet	5
Bevarandesyfte och bevarandemål	6
Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?	7
Bevarandeåtgärder med tidplan	8
Skyddsåtgärder	8
Skötselåtgärder	9
Bevarandetillstånd inom området	9
Uppföljning av bevarandemål för naturtyper och arter	9
Beskrivning av livsmiljöer	10
Referenser	11

Karta över Dyngstomberget

Bakgrundskarta ur allmänt kartmaterial från Lantmäteriet. Medgivande 94.0410

Beskrivning

Området utgörs av Dyngstomberget, Blåbärsberget och Trollberget, tre tydligt markerade berg med mellanliggande sänkor. Det ingår även flera branter och lodväggar, särskilt på Trollbergets och Blåbärsbergets sydvästsidor medan östsidorna faller i flacka sluttningar ner mot Kroksjön. Delar av bergen kan beskrivas som småkuperade med mindre åsar och kullar. I botten på sänkorna löper våtmarkstråk och nedanför Trollbergets sydvästbrant ligger den myromslutna Trolltjärnen. Höjden över havet är ca 230-325 m.

Bergens övre delar är huvudsakligen talldominerade medan de lägre partierna domineras av gran. Skogen, som har naturskogskaraktär, är flerskiktad men med en bitvis luckig struktur. Lövinslaget är generellt litet och utgörs främst av äldre björk och sälg. På Dyngstomberget finns det dock dungar med grov asp samt ett stråk med något yngre lövrik skog. Området är brandpräglad och det finns gott om tallar med brandljud. Tillgången på lågor är sparsam undantaget en del partier. Nybildade torrakor förekommer däremot ganska allmänt.

Den täta, skiktade beståndsstruktur som är vanligt förekommande visar på frånvaro av sentida skogliga ingrepp. Men området är måttligt genomhugget längre tillbaka och överståndare förekommer endast här och var med koncentrationer till vissa delar av Trollberget och Blåbärsberget. Det finns fyra mindre hyggen samt ett par skogsbilvägar som löper genom området.

Inom området har man bland annat hittat lunglav (*Lobaria pulmonaria*), skinnlav (*Leptogium saturninum*), liten spiklav (*Calicium parvum*), ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*) och dofticka (*Haploporus odoratus*).

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Dyngstomberget ingår i Natura 2000. Det har utsetts till det europeiska nätverket därför att det här finns naturtyper som EU-länderna tillsammans bestämt är extra viktiga att skydda och bevara.

Följande naturtyper ska utifrån habitatdirektivet¹ värnas inom området.

Kod	Naturtyp	Areal (ha)
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	1
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattig och intermediära kärr och gungflyn	1
9010	* Västlig taiga	119
91D0	* Skogbevuxen myr	8

* = Särskilt prioriterad art eller naturtyp inom Natura 2000.

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Inga arter listade enligt habitatdirektivet är registrerade.

¹ EU Rådets direktiv 92/43/ EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

Bevarandesyfte och bevarandemål

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att ingående naturtyper skall ha en gynnsam bevarandestatus². För naturtyperna innebär detta att utbredningsområden bevaras, att viktiga strukturer och funktioner bibehålls och att populationerna för naturtypens typiska arter³ bibehålls. För att garantera att gynnsam bevarandestatus råder har ett antal bevarandemål definierats för varje naturtyp.

Naturtyper

Kod	Naturtyp	Bevarandemål ⁴
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	<ul style="list-style-type: none"> • Arealen av naturtypen ska vara minst X hektar. • Totalfosforhalten ska högst vara (25) µg/l (tillståndsklass 2). • En naturligt lågvuxen gungflyvegetation ska täcka minst X % av sjöns kant. • Sjöns närområde ska ha en ostörd hydrologi och saknar avvattnande diken. • Minst X (2) av de typiska kärlväxarterna X, Y och Z ska förekomma i minst X % av provytorna.
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattig och intermediära kärr och gungflyn	<ul style="list-style-type: none"> • Arealen öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn ska vara minst 1 hektar. • Vegetationen ska vara naturligt lågvuxen på minst X ha. [Fotnot: Om den ska vara det, fattigkärr.] • Täckningsgrad för träd och buskar ska vara mindre än X %, och stamantalet ska vara mindre än X per hektar. • Minst X (90) av arealen ska ha en ostörd hydrologi. I objektet ska det inte finnas diken med avvattnande effekt. • Minst X av de typiska kärlväxarterna A, B, C etc. ska förekomma i minst Y % av provytorna. [Fotnot: Arter och inventeringsmetodik bestäms i samband med basinventeringen.] • Minst X av de typiska mossarterna ska förekomma i minst X % av provytorna. [Fotnot: Arter och inventeringsmetodik bestäms i samband med basinventeringen.]

² Fullständiga definitioner av *gynnsam bevarandestatus* för arter och naturtyper finns i Naturvårdverkets handbok. Natura 2000 i Sverige - handbok med allmänna råd. Handbok 2003:9.

³ Typiska arter är framtagna av Naturvårdsverket för respektive naturtyp. De typiska arterna skall fungera som ett kvitto på att naturtypen har gynnsam bevarandestatus.

⁴ Samtliga Natura 2000-områden kommer att basinventeras under 2005-2007. Efter basinventeringen kommer det att finnas ett bättre underlag för att sätta skarpa mål som är lättare att följa upp för respektive naturtyp.

9010	* Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> • Arealen västlig taiga ska vara minst 119 hektar. • Arealen av undertypen tallskog (där tall utgör mer än 70 % av virkesförrådet) ska vara minst X hektar. • Det ska finnas minst X (20) m³ död ved per hektar. (Relationen död ved/levande ved ska vara minst 1/5.) • På mer än X (90) % av arealen ska lövträdsandelen i granskogar vara minst X %, varav lövträdsarterna sälg, rönn och asp ska förekomma med minst X %. • Träd av utländskt ursprung (t.ex. contortatall) ska inte förekomma i området. • Naturvårdsbränning eller naturliga bränder ska genomföras på x hektar varje X-årsperiod. (Med naturvårdsbränning menas att minst X m³ ved och minst X träd grövre än x cm dbh lämnats per hektar.) • Sumpskog ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt. • Andelen tall (etc) av det totala virkesförrådet (levande träd) ska vara minst X (70) %. • De beteskänsliga lövträden asp, rönn och sälg ska ha en andel av det totala virkesförrådet (levande träd) på minst X %. • Minst X av de typiska kärlväxterna a, b, c, etc. [knärot, linnea, spindelblomster, plattlummer, mattlummer, ögonpyrola] ska förekomma i minst X % av provytorna. • Minst X av de typiska vedsvamparna a, b, c, etc. ska förekomma i minst X % av provytorna.
91D0	* Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> • Arealen skogsbevuxen myr ska vara minst 8 hektar. • Det ska finnas minst X (20) m³ död ved per hektar. • Minst X (90) % av arealen ska ha ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt. [Fotnot: Finns det diken med avvattande effekt i dagsläget så skriv in under bevarandeåtgärder att "Samtliga diken med avvattande effekt ska vara igenlagda senast år (2030)."] • Minst X av de typiska kärlväxterarterna ska förekomma i minst X % av provytorna. • Minst X av de typiska mossarterna ska förekomma i minst X % av provytorna. [Fotnot: Arter och inventeringsmetodik bestäms i samband med basinventeringen.]

Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Här beskrivs endast de viktigaste hoten vi i dag känner till mot Natura 2000-områdets naturvärden. Hoten redovisas som exempel på verksamheter och faktorer som kan innebära en negativ påverkan på de naturtyper och arter som skyddas inom området. Andra hot som idag är okända kan bli aktuella i framtiden liksom mer storskaliga och diffusa hot som t.ex. klimatförändringar.

Aktuella hot mot Natura 2000-området

- Inga aktuella hot har påträffats mot området

Under förutsättningen att området ombildas till naturreservat kan inga aktuella hot mot området påträffas. Om inte reservatsbildningen går som förväntat utvecklas ytterligare hot mot Dyngstomberget.

Verksamheter m.m. som generellt kan påverka naturtyperna negativt

- Alla åtgärder eller företag som innebär avverkning av levande eller döda träd. Avverkning i sig kan också ge negativa effekter på vattenkvalitet.
- Utebliven brandstörning.
- All form av exploatering, t.ex. bebyggelse och anläggning av vägar.
- All form av täkt, t.ex. bergtäkt eller torvtäkt.
- All form av markavvattning eller annan påverkan på hydrologin.
- Storskalig terrängkörning eller annan aktivitet som innebär betydande slitage.
- Kalkning och gödning.
- Användning av kemiska bekämpningsmedel.
- Stora viltstammar försvårar föryngring av betesbegärliga trädslag som asp, sälg och rönn vilka ofta är en viktig del av den västliga taigan och dess naturvärden.
- Inplantering av främmande arter.
- Alla mänskliga ingrepp som innebär vandringshinder eller vattendragets naturliga flödesdynamik förändras.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Dyngstomberget är ett Natura 2000-område och har det skydd enligt miljöbalken som gäller samtliga Natura 2000-områden i landet. Alla verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-området negativt är tillståndspliktiga enligt 7 kap 28 a § miljöbalken.

Man arbetar på länsstyrelsen med att omvandla området till naturreservat under 2005. När det skyddas som reservat med stöd av 7 kapitlet 4-6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § områdesskyddsförordningen så gäller särskilda inskränkningar i rätten att använda mark och vatten liksom i rätten att färdas och vistas inom reservatet.

Skyddsåtgärder

Området är på väg att skyddas som naturreservat, detta tillsammans med det skydd som Natura 2000 innebär bedöms vara tillräckligt.

Skötselåtgärder

Skötselplanen för det blivande naturreservatet är inte klar. Stora delar av skogen är dock brandpräglad och sannolikheten för att man bränner delområden eller utför bränningsefterliknande åtgärder är stor, vissa områden kan dock vara svåra att bränna rent tekniskt. Att gynna lövträd inom området är också ganska sannolikt.

Kod	Naturtyp	Skötsel
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	Fri utveckling
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattig och intermediära kärr och gungflyn	”
9010	* Västlig taiga	Naturvårdsbränning eller bränningsefterliknande åtgärder
91D0	* Skogbevuxen myr	Fri utveckling

Bevarandetillstånd inom området

Samtliga Natura 2000-områden kommer att basinventeras under 2005–2007. Efter basinventeringen kommer det att finnas ett bättre underlag för att bedöma bevarandetillståndet. Det kommer också att finnas en bättre grund för att fatta beslut om områdets skötsel. Nedan redovisas därför endast en preliminär bild.

Bevarandestatus per naturtyp

Kod	Naturtyp	Bevarandestatus
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	Gynnsam
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattig och intermediära kärr och gungflyn	”
9010	* Västlig taiga	”
91D0	* Skogbevuxen myr	”

Uppföljning av bevarandemål för naturtyper och arter

Det pågår för närvarande ett nationellt arbete med att utveckla uppföljningsmetoder för de olika arterna och naturtyperna (Naturvårdsverket 2005). Bevarandeplanen kommer att kompletteras med information om hur de olika naturtyperna och arterna ska följas upp och bedömas.

Beskrivning av livsmiljöer

- **3160 Dystrofa sjöar och småvatten.**

Naturliga sjöar och vattensamlingar med vatten som är brunfärgat av torv eller humus. Sjöarna ligger ofta i anslutning till myrmarker, omges i regel av gungflyn och har ett lågt pH-värde, ofta pH 3-6. De är utpräglat näringsfattiga. Till karaktärsarterna hör dvärgbläddra, vitag, gäddnate, dvärgigelknopp, vitmossor, nordnäckros, flaskstarr, trådstarr och sileshår. Sjötypen är ofta naturligt fisktom, vilket är en förutsättning för fåglar som svarthakedopping och alfågel. För att livsmiljön ska bevaras krävs att även gungflyn och strandskogar som omger sjön är intakta, och att hydrologin är opåverkad, bl.a. med naturliga vattenståndsfluktuationer. Sjötypen Dystrofa sjöar är mycket vanlig i Sverige - särskilt i boreal region - men är ovanlig i merparten av övriga EU.

- **7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn.**

Typen definieras som öppna eller mycket glest skogbevuxna myrar av typen svagt välvd mosse, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn. Karaktärsarter för typen är olika arter av vitmossa, ängsull, strängstarr, trådstarr, sumpstarr, dystarr, flaskstarr, kallgräs, vattenklöver, kråklöver, tranbär, rosling, ljung och tuvsäv. Myrar som ingår i aapamyrkomplex räknas inte hit. Myrar med >25% krontäckning förs till typen Skogbevuxen myr (91D0). Kärr med >70% krontäckning förs också till andra typer. Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn är ofta viktiga häckningslokaler för fågel, t.ex. blå kärhök, gulärta, storspov, småspov, gluttsnäppa, grönbena och ljungpipare. Generellt sett har våtmarkerna en mycket viktig funktion i landskapet. De är en viktig del av vattnets storskaliga kretslopp genom att t.ex. jämna ut vattenflöden. De är också ofta mosaikartat uppbyggda med en stor variation av blöthetsgrad, öppenhet, strukturmönster och artsammansättning. Våtmarkerna är också en viktig del av det större ekologiska system som skogslandskapet utgör.

- **9010 * Västlig taiga.**

Västlig taiga är en mycket variabel naturtyp. Den innefattar allt från helt grandominerade områden till helt talldominerade med olika inblandning av löv. Den västliga taigan har i största delen av länet regelbundet störts av brand vilket ekosystemet också är anpassat till. Brändernas hårdhet och intensitet har varierat och därför har också de ekologiska effekterna av bränderna varierat. Markförhållandena spelar en viktig roll för effekterna av en brand. Det "normala" är att tallen överlever branden väl medan granen har en högre dödlighet. Pionjärträdslag som tall, asp, sälg och björk är anpassade till att förnygra sig på brandfält. Lövföryngringen blir oftast rikligast på friska marker. Branden har också skapat mycket död ved. Brandfältet utvecklas över tiden och olika arter är anpassade till de olika successionsstadierna. Vid sidan om branden har större stormfällningar varit en viktig störning. Det finns ibland mindre områden inom västlig taiga som ytterst sällan har brunnit. Dessa brandrefugier är vanligtvis små, fuktiga och grandominerade. Brandrefugierna har präglats av intern dynamik med bl.a. luckföryngring. Arter i brandrefugierna är vanligtvis betydligt känsligare för störning än de brandanpassade. De värdefullaste områdena med västlig taiga har ofta plockhuggits i omgångar men aldrig kalhuggits helt. Den skogliga kontinuiteten, det vill säga den tid som det vuxit skog på en plats, är därför lång vilket kan vara betydelsefullt för vissa arter. Viktiga substrat för den västliga taigans biologiska mångfald är gamla träd och död ved som torrakor, högstubbar och lågor liksom äldre lövträd av asp och sälg.

- **91D0* Skogbevuxen myr**

Består av skogbevuxna myrar med barr-, bland- eller lövskog tillsammans med ris, starr och vitmossa. Som karaktärsarter räknas tall, glasbjörk, gran, gråvide, dvärgbjörk, brakved, klotstarr, gråstarr, hundstarr, flaskstarr, blåtåtel, skogsstjärna, skvattram, tuvull, tranbär, odon och vitmossor. Exempel bland fåglarna kan t.ex. vara järpe, tjäder, videsparv, talltita, tretåig hackspett och spillkråka. De skogbevuxna myrarna har ofta en lång kontinuitet. Viktiga substrat är gamla träd av främst tall, men även av andra trädslag. Död ved som högstubbar, grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. är betydelsefulla för insekter, lavar och svampar. Insektsproduktionen i sumpskogar är ofta hög, t.ex. är skogshönsens kycklingar under våren beroende av sumpskogen för födosök. I sumpskogar med god tillgång på näring (kärr) är ofta vegetationen frodigare och kärlväxtfloran artrikare än i omgivande skogsmark. Generellt sett har våtmarkerna en mycket viktig funktion i landskapet. De är en del av vattnets storskaliga kretslopp genom att t.ex. jämna ut vattenflöden. De är också ofta mosaikartat uppbyggda med en stor variation av blöthetsgrad, öppenhet, strukturmönster och artsammansättning. Våtmarkerna är också en viktig del av det större ekologiska system som skogslandskapet utgör. För att en våtmark skall räknas som skogbevuxen skall krontäckningen vara minst 25 %.

Referenser

Naturvårdsverket 2005. Uppföljning av Natura 2000 i Sverige. Rapport 5434.

Naturvårdsverkets art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. Naturvårdsverkets webbplats, www.naturvardsverket.se.

Naturvårdsverket 2003. Natura 2000 i Sverige. Handbok med allmänna råd 2003:9.